

Kerenskij za reviziju saveznih ugovora.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Malmö, 21. juna.

Uvijek dobro obaviješteni „Djen“ javlja, da je Kerenskij prilikom posljednje razgovora ozmeđu poslanika sporazumih sile u Petrogradu i Tereščenka, naglasio, da Rusija mora tražiti potpunu reviziju tajnih ugovora, koji su za vrijeme rata zaključeni. Ako saveznici ne bi htjeli voditi računa o prilikama moći Rusije i nebi učinili nikakve ustupke ruskoj demokraciji, onda je neizbjegjan raskid između Rusije i sporazumih sile. On radi svom snagom na sporazumu Rusije sa saveznicima, ali zna poslu i vrlo jake protivnene snage.

I od ruske vojske — naglasio je Kerenskij — saveznici ne treba ništa vanredno da traže. Jedna vojska, koja se nalazi u ovakoj jakom procesu reorganizacije, kao što je ruska, beskorisno bi žrtvovala svoje najbolje dijelove, kad bi ušla u ožbiljniju ofenzivnu akciju.

Henderson je po naredbi vlade izjavio, da je Engleska voljna, da zadovolji ruske želje o izmjeni saveznih ugovora s Rusijom.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 21. juna.

„Petit Parisien“ navodi, da fondonski sporazum, koji isključuje svaki zasebni mir, ostaje istina nedirnut, ali su ipak Engleska i Francuska izjavile gotovost, da stupe s ruskim Vladom u vezu radi izmjene onog dijela sporazuma, koji govori o uslovima mira.

Obustava optužbe protiv Kupertinina.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Kopenhagen, 21. juna.

Protiv generala Kupertinina je bila povedena istraga povodom optužbe, da je kao generalni guverner dijelio stanovništvo Turkestana oružje, da ga upotrijebi protiv domorodača. Istragom se utvrdilo, da je optužba neosnovana. Kupertkin će dobiti drugo opredijeljenje.

Izborno pravo cara za ustavotvornu skupštinu.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Malmö, 21. juna.

Odbor radničkog i vojničkog savjeta je riješio, da se bivšem caru kao i svakom drugom gradjaninu ustupi izborno pravo za ustavotvornu skupštinu.

Pokret za mir.

Glasanje o ratu ili miru u ruskom radničkom savjetu.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Rotterdam, 21. juna.

Glavna skupština radničkog i vojničkog savjeta je izabrala odbor od petnaestorice, koji će učiniti pripreme za glasanje o ratu ili miru.

Pitanje Alzasa i Lotaringije.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 21. juna.

Scheidemann je izjavio o pitanju Alzasa-Lotaringije, da te provincije i ne pomislijaju na to, da se odvoje od Njemačke. U ocjeni alsaskog piščara ne postoji nikakve razlike među njemačkim strankama i grupama. I u Njemačkoj vlada izvjesni

imperializam, ali se on nije mogao nikad sruvniti sa engleskim i francuskim. U Njemačkoj nared mnogo više utiče na vladu, nego li u tako zvanim demokratskim državama. Ta se okolnost može zapaziti ne samo iz parlamentarnog rada, nego to svjedoči i izdavanje putnih listova za Stockholm.

Konferencija socijalista iz sporazumih zemalja u Londonu.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Bern, 21. juna.

Kako „Corriere della Sera“ javlja, sastaje se početkom jula u Londonu u jednu konferenciju socijalista iz zemalja četvornog sporazuma.

Češki i talijanski socijalisti u Stockholmu.

Kb. Stockholm, 21. juna.

Ovamo su stigli češki izaslanici Nemec i Habermann i izaslanici talijanske socijalističke većine Labriola, Larda i Raimondo.

Američki delegati na stockholmskoj konferenciji.

Kb. Stockholm, 21. juna.

„Stockholm Telegramm“, organ sporazumih sile, pokušava u jednom washingtonskom brzojavu, američkim delegatima osporiti svako pravo i značenje. Nasuprotni tome konstatira holandsko-skandinavski odbor, da svi delegati posjeduju pravova jano ispostavljenje vjerodajnice.

Grčka tragedija.

Trke u Tesaliji.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Lugano, 21. juna.

„Idea Nazionale“ donosi vijest, da su francuske čete preuhitrite talijanske i posjele Prevezu. Ovaj postupak Francuske — ako bi se viest obistinila — smatraće se, da je vrlo malo vodio obzira prema Italiji, koja jedina ima prava na jadransku obalu. Po sebi je apsurdno već i to, što Francuska drži u svojim rukama sva jonska ostrva.

Budući oblik vladavine u Grčkoj.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Haag, 21. juna.

U donjem je domu zahtjevao Rebold Mahell objašnjenje o budućoj vladavinskoj reformi u Grčkoj. On je iskazao mišljenje, da bi Grci, kao što su g. 1863. promijenili dinastiju, mogli da donijeti sličnu odluku i ustanoviti republiku.

Ministar je izjavio, da Danska sa Engleskom i Francuskom zajednički jamči da sporazum od god. 1832., kojim je uspostavljena monarhija, pa je prema tome promjena bez pristanka Danske nemoguća. Osim toga bi bilo vrlo teško, da se sad u Grčkoj izvrši glasanje. Bolje je, da se sva slična pitanja odlože do zaključenja mira.

Engleske prijetnje protiv novog grčkog kralja.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Haag, 21. juna.

„Daily Mail“ napada englesku cenzuru, što je proklamaciju grčkog kralja Aleksandra pustila tek poslije šest dana. List ističe namjere novog kralja, da produži politiku svoga oca, pa mu prijeti, da on, ako to učini, neće dugo ostati na prijestolju, jer je Konstantinova politika, kojom je iznevrijedio Srbiju, s Njemačkom spletak i pogazio grčki ustav, dovela do ovog

god evropskom jeziku, a tu pogodnost ne može da dobije ni jedan aitor, pr. u našoj akademiji, koja jedino dopušta da se u stranom jeziku prikaže samo sadržaj radnje. Naš „Glasnik“ uvadja hrvatske prirodoslove u kolovo kulturnih naroda, po tim prirodoslovima može kulturna Evropa da sažna i za našu naciju, jer nas „Glasnik“ pred stranicama predstavlja kao članove znanstvenoga rada. Svaki, koji ima u sebi iole narodnoga ponosa mora nastojati, da se za njega znađe. Tako rade narodi malo veći od nas, tako rade golemi rусki narod, a zar mi malema šačica, da se zavučemo u kut i čekamo, dok će neko drugi da nas pokaže, da nas podigne. Ne, i mi trebamo, da raširimo laktove, pa da se proguramo, da se pokažemo, da viknemo tu smo! Tu smo, dionicici smo kulturnoga rada, poštujući nas, a ne prezirite!

Naši prirodoslovci ne boje se evropskoga mezeva, stupaju sa svojim radovima pred javni forum i budite uvjereni, naže priznanja. Da nas vani načini svijet poznaće, ne mala je zašluga i našega „Glasnika“. To je onaj morauh uspjeh, a materijalni? I taj je velik. Otkako u „Glasniku“ izlaze studije pisanje stranim jezicima, od onda mi stojimo u vezi s mogim akademijama, s mogim prirodoslovnim društvinama čitave Europe i Amerike, pa dapače i Indije. U čemu je ta veza? U zamjeni našeg „Glasnika“ za našne edicije spomenutih institucija. A to znači, da mi godinice sakupljamo veliku naučnu biblioteku, za koju ne trošimo ni filira. To je jedan kapital, što ga naše društvo odbacuje zemlji. Ta bez valjane biblioteke jednak je kao bez valjanih zavoda; biblioteka jednak utječe na razvoj nauke baš kao i sami zavodi sa svojim spravama, pa bez valjane bibli-

poznatog završetka. Samo ako Aleksandar odmah prekine s dosadanjom politikom i sve, što je njegov predhodnik počinio, opozove, može mu prije sto biti osiguran. Sporazum sile ne žele republiku u Orčkoj, nego hoće samo politiku, u kojoj bi volja većine grčkog naroda dobila svoga izraza; ali naklonost prema Njemačkoj i opasnosti, da balkanska vojska sporazumih sile može biti s ledja napadnuti, mora jedanput za svagda nestati.

Spisak prognanika.

Kb. Atena, 21. juna.

Havasova vijest, — Ministarstvo unutrašnjih poslova objavilo je 18. t. m. spasak lica, koja su izgnana iz Grčke. U spisku imaju 30 imena, među njima Guñaris, Streit, Markutis, Dusmanis. Oni izgnani, koji žive u Ateni, dobili su dva dana vremena da se spremi za put, a oni iz unutrašnjosti zemlje 8 dana. Među 103 pod nadzor stavljenih lica nalaze se Grabumis, Skoludis, Lambros, načelnik glavnog stožera, mnogi časnici stožera. Svi oni moraju iz Atene otići u mjesecu, odakle im je nemoguće pobjeći.

Napad kralja Konstantina.

Istraga povodom demonstracije.

Kb. Lugano, 21. juna.

U produženoj istrazi zbog jučerašnjeg dogadjaja ispitano je danas 20 osoba. Svajcarsko političko odjeljenje zastražilo je od političkog ureda u Luganu brzojavni izvještaj, koji je danas otpravljen. Kralj i pratnja izjavili su namjeru, da sutra otputuju za Thun.

Još jedan zimski rat?

Pripremanje za zimski rat u Italiji.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Zürich, 21. juna.

Kako milanski listovi javljaju, talijanska je vlast tražila od komore ratne kredite za zimu 1917./18.

Dogadjaji u Kitaju.

Japanska i američka eskadra u Kitaju.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 21. juna.

„Sun“ javlja iz Pekinga: U prisustvu Šangaja je uplovio veliki broj japanskih ratnih brodova. Očekuje se i jedna američka eskadra. Pobunjeni guvernери traže neutralnost Kitaja.

Japansko-američki antagonizam.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Haag, 21. juna.

Washingtonski dopisnik „Nieuwsbureau“-a saznaje: Japan je odbio molbu Amerike, da se pridruži državama, koje Kitaj potporučuju u današnjoj umarnoj krizi.

2. 07. 18

Belgijska misija kod Wilsona.

Kb. Washington, 21. juna.

Reuter javlja: Juče je pratio Lansing belgijsku misiju u Bijelu kuću, gdje je nezin vodja predao Wilsonu lično pismo kralja Alberta i izjavio blagodarnost za ukazanu pomoć Sjedinjenih Država. U svome odgovoru rekao je Wilson: Djelo, u kome učestvjuju Amerikanci, donijelo je njima kao i stanovništvo Belgije dobro. Amerikanski narod bio je sposoban da razumije ponos i nepromijenljivu hrabrost belgijskog naroda i njegovog kralja. Nema medju

teke ne da se ni zamisliti naučni rad. U tom je elo važnost našega naučnog časopisa i u tu bi se činjenici moralni da zamisle naši mogućnici, jer potpmogajući hrv. prij. državu potpomažu hrvatsku nauku. Nepitajte, što dobivate od društva za ono nekoliko kruna članarne, već kolike ste pomogli razvoju prirodnih nauka kod nas. Danas se tako pišu svi kulturni narodi, oni žrtvuju ne stotine nego milijune za te nauke, ali pa čete vidjeti, da su baš prirodne nauke dubite se samo u ovo današnje hrvanje, ta žrtva donosi i obilata ploda. Ta zadubite se samo u ovo današnje hrvanje, pa čete vidjeti, da su baš prirodne nauke one, koje ne dadu da se slomi narodna energija, koje zapriječuju, da se sakupi okvirna ravnina. Sloboda naroda vezana je uz uspjeh tih nauaka, i pred njima treba da se poklonimo.

U najtežim vremenima za ekonomiju naša radna skupština je u svrhe izdavanja naših publikacija 500 K; jednako toliku svetu u istu svrhu doznačila je i Hipoštarska banka, pa visoka zemlja, koja inače redovito površi toga subvencionira društvo sa 1000 K u svrhu izdavanja „Glasnika“ i sa 500 K za izdržavanje zvjezdarnice.

Novčani se promet u prošoj godini potrošnjava. Dok je od godine 1911. do 1915. društvo kolebalо između suficit i deficit, to je u godini 1916. postignut suficit od 4400 K 33 filira, a treba tome još napomenuti, da se u toj sveti ne nalazi zaliha prvoga sveska „Popularne Biblioteke“, koja reprezentira vrijednost od barem 2000 K, a troškovi su te publikacije iskazani kao gubitak u godini 1916.

Iz dosadašnjega izvještaja ističe se društveni rad ponajviše oko društvenih edicija. No nama je da vas izvijestimo i o još nekim pojedinostima. Kad smo dobili dozvolu za izdavanje društvenih publikacija, jedva da se počeo prihvati posla, eto mu poziva, da stupi u vojsku. Tako je opet bio predsjednik prisiljen, da se prihvati redakciju i „Glasnika“ i „Prirode“. Kad se prof. Bulanović kasnije povratio, da djeluje kao nastavnik u srednjoj školi i u sveučilištu, preuzeo je opet redakciju „Glasnika“, a redakciju „Prirode“ zadražao je predsjednik. Redakcionalni poslovi nisu baš najteži, pa makar se oni ticali i popularnoga časopisa, ali ima nešto drugo, što jedino može da podigne zanimanje za list. To je onaj neki uži dio, koji je između pretposljek, čitača i samog urednika. Taj uži dio, koji je između pretposljek, čitača i samog urednika, je svakako ostvariti, pa je uredništvo odlučilo stupiti u najentuzijastički pismeni saobraćaj sa svakim svojim preplatni-

čicom. Sjevernih Država, Noodworth, srušio se prošlog petka zajedno sa osmatračem i na mjestu je ostao mrtav.

Pognuo letač Olivij.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Lugano, 21. juna.

„Secolo“ doznaće: Talijanski letač časnik Olivij, koji je učestvovao u mnogim uspješnim letenjima, srušio se juče na frontu Soči i ostao je na mjestu mrtav.

Pažnja našim čitaocima.

(Keleti) 12.40 poslije podne, polazak 1.25, Subotice 5.41, Novog Sada 8.01 u veče, dolazak u Zemun u 9.53, polazak u 10.38, dolazak u Beograd u 10.53 u veče.

Početak ljeta.

Danas, 22. juna u 1 sat u jutro — kako znaju dobri djaci — time što je sunce zašlo u obim „raka“, pa je tako obrazovalo svoj najveći sjeverni ugao prema ekuatorovoj ravnini nastalo je ljetno. Danas je na sjevernoj hemisferi zemljinoj najduži dan, a najkratča noć. U Beogradu dan traje 15 sati 34 minute, a noć 8 sati 26 minute. Od sutra dani opet postaju kraći, a noći opet duže. Et interae fugit, fugit irreparabile tempus! . . . što no reče božanstveni Ovidije.

Javna prodaja.

Po odluci starateljskog suda, izložće se javnoj prodaji zaostavština pok. Simona Konforti, na dan 9. jula 1917. god. u njegovom stanu u ulici Kolarčevovoj broj 9.

Prodaja će početi tačno u 9 sati prije podne.

Pozivaju se kupci, da na ovu prodaju dodiju.

Izbacivanje smjetišta.

Sve se češće dešava, da ukućani kao i sami vlasnici stanova, pogrešno shvaćaju značaj smjetišta, te prilikom izbacivanja smjetišta utrpavaju zemlju, ruševine, trave i drugo u sanduke za smjetište, tražeći s pravom, da im se sve to iznesu i to što češće i brže.

U interesu što brzeg čišćenja varoviši i održavanja čistote u privatnim domovima, a s obzirom na oskudicu u prevoznim sredstvima, kao i sa higijenskog gledišta, skreće se pažnja gradjanstvu: da se za izbacivanje ruševina, trave, zemlje, prašine, kao i štalskog džubreta, moraju gradjani sami pobrinuti, a da opštinska kola imaju isključivo samo pravo smjetište — dubre iz domova iznositi; na šta se gradjanstvu i skreće pažnja.

Nadjenio.

20. o. mj. poslije podne nadjen je na putu sa Rakovicom paket kancelarijskog pribora u približnoj težini od nekih 7 kilograma. Paket je predat okružnom zapovedništvu za grad Beograd, gdje ga sopstvenik može podići.

Izgubljeno.

Gospodja Katarina Fabok, rođene 1848. u Palanci, sa stanom u Beogradu, Veliki Stepeni br. 1, izgubila je 12. juna o. g. svoju putnu ispravu (pasoš) za Beograd, izdatu joj od novosadskog magistrata prije nekih osam godina, — Gospodja Gusti pl. Mauthner, kapetanica, sa stanom u ulici Gospodar Jovanovoj, izgubila je 20. o. mj. na putu od svoga stana do parobrodarske stanice svoje putne isprave, važeće za tekuću godinu, a izdate joj od strane kr. ug. državne željezničke direkcije.

Izvještaj prijavnog ureda.

20. juna: prijavljeno 124, odjavljeno 29, seoba 32; u hotelima prijavljeno 121, odjavljeno 132, ostalo u hotelima prijavljenih 399 stranaca.

Narodna privreda.

Zemlja i klima

u Staroj Srbiji i Mačedoniji.

Staru Srbiju i Mačedoniju obuhvataju one oblasti, koje je Srbija poslije balkanskih ratova dobila bukareštanškim aniom, a danas su većim dijelom zaposjednute od bugarske vojske i jedino onaj dio, koji je poznat pod imenom novopazarskoga sandžaka, sloji pod upravom austro-ugarskih vlasti.

Radi kratkoće vremena između balkanskih ratova i ovoga svjetskoga rata, nije javnost — u prvom redu na cijelom slovenskom jugu — imala prilike, da se u bilo kojoj formi upozna sa ovim krajevima, osobito u pogledu zemlje i klime. Sve ostalo može da bude predmet rasprava i istraživanja, kada prođe ova ratna oluja.

Radi bolje preglednosti podijelimo ove krajeve u nekoliko tipičnih oblasti i to ovim redom:

1. Skopska oblast.

Skopsku oblast sastavljaju južna podgorina Skopske Crne Gore, koja se pruža sjeverno od Skoplja, i Skopsko Polje, ili Skopska Ravnica, koja se, kao prostrana, mjestimično harovita ravan, pruža na jugoistok, s lijeve i s desne strane rijeke Vardara. Ova je oblast ogrnjena: sa sjevera Skopskom Crnom Gorom; sa sjevero-zapada ograncima Šar Planine; sa zapada planinom Žedenom; sa jugozapadom Suhom Gorom; sa juga Vodnjanskom Planinom; i sa jugoistoka Ovčim Poljem.

Cijela oblast ima oblik kotline, koja je nekad bila jezero.

Kroz pobrojane planine usjećene su mnoge klisure, kroz koje se probijaju rijeke, koje teku kroz ovu oblast. Tako se kroz klisuru Derven probija Vardar iz Tetovske kotline; klisurom Treskom otuči rijeke iz Poreča; Kačaničkom klisurom protiče Lepenac; Taorskom teče Vardar prema Velesu; i najzad, dolazi klisura Pećinje, u donjem toku istoimenе rijeke, iznad sela Kallanova. Sve su ove klisure komunikativne, a kroz Kačaničku i Taorskou prolaze i željezničke pruge.

Premda sjeveru, skopska se kotlina izdiže na crnogorsku kosu Kolnik, pa prelazi na zaravan Duge Njive i odače u razvodje moravske vardske. Na

istoku penje se u zaravanj Ovčeg Polja. U prvom pravcu vodi put za Srbiju; u drugom, za Krivu Pašanku. No osim pobjoranih, skopska oblast imala i drugih veza sa oblastima Stare Srbije i Mačedonije, naročito preko Ovčeg Polja, o čemu će biti niže govora.

Da predjemo na sastavne dijelove skopske oblasti:

a) Skopska Crna Gora. Od važnosti je jedino južni dio ove planine, koja se pruža kao pitoma pogrđana iznad Skoplja. Po geološkom sastavu, zemljište je sastavljeno iz trošnog pjesčara sa slojevima krečnjaka, laporu i pjeskovite gline.

Ovako se zemljište pojavljuje i u samom Skoplju. Idući u rječicu Seravu, javljaju se čitava brda, sastavljena iz žučkastog laporu i debelog sloja žučkaste pjeskovite gline. Na ovakovom je zemljištu i brežuljak Gazibaba, na kome je turško groblje.

Kroz Skopsku Crnu Goru protiču mnoge rječice, među kojima su tri najvažnije: Kriva Reka i Serava, koje utiču u Vardar i Buljučanska Reka, koja se gubi u Skopskom Blatu. Doline ovih rijeka vrlo su plodne i mahom pod žitima, makom, lanom i konopljem. Po stranama i uzvišenjima, zemljište je pod vinovnim grobljima, duvanom i voćnjacima.

U dolini Krive Reke leži selo Banjane. U okolini ovog sela, kao i susjednog sela Čučera, gaji se u velikim razmjerama duvan, a veliki je prostor i pod virogardima i voćnjacima. Duvan banjanski naročito je poznat sa svog finog mirisa i na velikom je glasu u Staroj Srbiji i Mačedoniji.

Proizvodnjom duvana i.a. i se najveći dio stanovništva ovog kraja. Iznad sela Banjana, uz Krivu Reku, vide se mnogi jazovi sa vodenicama, a ispod sela nalaze se mnoge vode za razvodjenje i zaivanje njiva, livada i pašnjaka. U blizini sela Banjana nalazi se i izvor tople vode. Sto se tiče opštug zanimanja stanovništva Skopske Crne Gore, može se uzeti, da se bavi u posljednje vrijeme više zemljoradnjom na stočarstvu, ma da, po položaju i kakvoći zemlje, kao i po pričanju mještana, ima vjerovatnoće, da je stočarstvo ranije bilo u jačoj mjeri zastupljeno. Opadanje stočarstva išlo je uporedno sa prodiranjem Arnauta u ove krajeve.

Od usjevnih biljaka gaje se poglavito mak i duvan, pa za njima dolaze žitne biljke, zatim lan i konoplja. Medju žitnim biljkama kukuruz zauzima prvo mjesto. Značan dio stanovništva bavi se vinogradarstvom i voćarstvom, naročito po stranama i uzvišicama rječica dolina.

Kuće, u kojima živi stanovništvo ovoga kraja, dvojake su: pribzemne i jednospratne. I jedna i druge sagradjene su mahom od neolesanog kamena ili čerpiča,* sa krovom većim dijelom od slame.

* Ne pečene ciglice. Rijetko da je koja kuća okrećena, a sva ka, je (naročito muslimanska) ogradjena visokim zidom od čerpiča ili kamena (naslaganog bez maltera). Uz svaku je kuću dvorište, u kome se redovno nalaze baštice sa cvijećem i voćkama.

Prizemne kuće imaju pet dijelova. To su kuća ili izba, koja služi za stanovanje; košara, koja služi za čuvanje odijela, rubla i namještaja, a kad je potreba, u košari se i spača; ambar, koji služi za smještanje i čuvanje hrane; koša sa vajatom, u kome se smješta i komiša kukuruz; i kočina, u koju se zatvara aju svjeće.

Jednospratne kuće imaju četiri dijela: izbu, kuću, čardak i odaju. Izba je prizemni dio i u njoj se čuvaju kovčevi sa odijelom, razne stvari i alati. Kad-kad je izba pregrađena i u jednom dijelu zimuće stoku. Kuća i čardak su na gornjem spratu i služe za stanovanje. Odjaja je jedan dio čardaka, koji služi za razne ostave. Oko kuće poređani su: ambar, koš i kočina, kao i kod prizemnih kuća. Svaka vrsta spomenutih kuća ima u polju: pojatu, kućaricu, argać, ston, slonečni i bočilo.

Pojate su zgrade u kojima se stoka muže. Uz pojate su čobanski stanovi, zvanji kućarice. Argaći su zgrade od poplata, u kojima stoka leti noćiva. Slonovi su nasloni za sklanjanje stoke za vrijeme nepogoda, a slončići su manji nasloni koji služe istom cilju za čobane. Bočila su zgrade za smještanje stoke i stanovanje čobana po placinama. Na bočila se pravi sir i bučka maslo.

Vrijedno je još spomenuti, da u Skopskoj Crnoj Gori ima mnogo manastira i crkava i drugih tragova stare slovenske kulture.

b) Skopsko polje ili skopska ravničara. Skopsko polje može se podijeliti na dva dijela: sjevero-zapadni, koji je ocijenjen i pruža se dolinom rijeke Vardara, Lepenca i Treske i zove se skopsko medjuvodje i jugoistočni, veći vlažniji, koji se pruža s obje strane rijeke Vardara i zove se skopsko blato. Zemljište skopskog medjuvoda sastavljeno je iz nasona triju spomenutih riječaka, u kojima je tinja duboka po nekoliko metara. Njive, livade i pašnjaci u ovom dijelu skopskog polja navodnjavaju se vodama spomenutih riječaka.

Isto su tako ove riječke razvedene jazovima i pokreću mnoge vodenice. U skopskom medjuvodu, pored žita i makanja, gaji se mnogo povrća, naročito luk. Skopsko se medjuvodo smatra kažnjivom i najplodnijim dio u cijeloj skopskoj oblasti.

Skopsko blato drugi je sastavni dio skopskog polja. Ono je vlažnije od skopskog medjuvoda i zbog mnogih bašta, koji postaju razvijanjem riječaka, koje se stave sa sjevero-istoka, a ne dopiru do Varadar, dobro je ime skopsko bla.

Razlikuju se dva Skopska Blata:

Gornje ili Karačinsko, i Donje ili Ibrahimovo Blato, poznato još pod imenom Kallanova jezero.

Gornje ili Karačinsko Blato postaje od riječka i rječica, koje se sливaju sa sjeveroistokom i jednom širokom udolinom stazu u Kallanova jezero.

Kallanova jezero leži na najjužnijem dijelu Skopskog Polja i zahvaljujući prostoru oko 4 km². Jezero je obrasio po ivicama rogozom i trskom, koja se na nekim mjestima pruža čak do sredine jezera. Kad voda frgne, što biva preko ljeta, pojave se bujne livade i paše. Pored toga, stanovništvo ovoga kraja ima prihoda od rogoza i trske, a ima nešto prihoda i od ribolova.

Osim pritoka, koji Kallanova jezero dobija sa sjeverne strane, glavnu kolicinu vode dobija iz Vardara, poglavito s proljeća i jeseni. Sa Vardarom komunicira Jezero tzv. Mrkićko Korito. Oticanjem Vardara u jezeru otklanja se uspon na pri njegovom ulazu u Taorsku Klisuru. Na ovaj način Kallanova jezero služi kao regulatori rezervoar Vardara.

U okolini Kallanovog jezera pojavljuju se s proljeća barutne, koje preko ljeta isparavaju, zbog čega okolno stanovništvo mnogo pati od barske groznicice.

Na jugoistok od Kallanovog jezera, na desnoj obali rijeke Pčinje, nalazi se Banja Kallanova, u kojoj su izvori sa toploim vodom. Kod Kallanovskog jezera prestaje skopska oblast i počinje Ovčje Polje.

Prema gornjim osobinama, Skopsko je blato srednje plodnosti i mahom je za ispašu.

Ocjednije je i bolje zemljište idući od Kallanovog jezera u pravcu ka Skoplju, koje se pruža i s jedne i s druge strane puta Skoplje—Veles, na lijevoj obali Vardara. Zemljište je ovdje laka pjeskovita ilovača i najvećim je dijelom pod makom, žitima i duvanom.

Naselja su mahom ovdje čifluci, koji imaju dvije vrste. Kod jednog je bogoska kula (kuća) u sredini čifluka, a oko nje su čifčijske kuće. Kod drugih su bogoske kuće dalje od čifluka. Švak je spomenuti čiflik u selu Bardovcu, koji se nalazi u blizini Skoplja. Čiflik je sredina Agin Paše. Ranije je čiflik imao pod sobom tri sela: Vuči Do, Bardovce i Novo Selo. U Bardovcu je centar. Tu su podignute bogoske i čifčijske kuće. Na čifliku je rano radilo preko stolina čifčijskih porodica, a danas je značilo na njemu gospodarstvo i voćarstvo, naročito po stolima hektara, a sada čiflik, po kazivanju riječnika, jedva da iznosi više od hiljadu i pet stolina hektara. Na čifliku se danas proizvodi poglavito kukuruz, pšenica i mak.

U sastav skopske oblasti dolaze još i dolina Markove Reke i uzvišica s desne strane Vardara, ispod Vodnjanske planine, zvanje Keršjak.

Dolinom Markove Reke pružaju se Donja, Gornja i Torbeška sela. Donja sela nalaze se u donjem, Gornja u srednjem i Torbeška u gornjem toku rijeke. Njihovo je glavno zanimanje gajevo žitnih biljaka i maka, a po stranama doline, stanovništvo se bavi vinogradarstvom, voćarstvom i proizvodnjom duvana. Najbolji vinograđi nalaze se po stranama donjeg toka Markove Reke, a ovde uspijeva i najbolji duvan, koji po kvalitetu ne ustupa banjanskim. Na uzvišici Keršjaku, najveći je prostor pod vinogradima, od kojih su najbolji i najčuveniji vinograđi u selu Nerezi.

Klima je u cijeloj skopskoj oblasti znatno blaga nego u starim granicama Srbije. Ovdje se osjeća uticaj mediteranske klime. Pada u oči, da vegetacija u skopskoj kotlini počinje mnogo ranije nego u vranjskoj, ma da vranjska kotlina, i vo položaju i po geološkom sastavu, ima sličnosti sa skopljanskom. Tako, dok je u vranjskoj okolini zemlja još pod snijegom, a vegetacija tek na pomolu, dole je skopsko polje sve u zelenilu. Sto se ide dalje na jugoistok, duž Vardara, vegetacija je još naprednija, a od Demir-Kapije osjeća se pravi uticaj mediteranske klime. Preko ljeta u skopskoj su ravničarske rijeke i tada obično vladaju velike žege, a vazduh je vruć i zaguljiv. Naprotiv, zima je dosta oštra, osobito je hladan sjeverni vjetar.

(Nastaviće se.)

August Šenoa:

Branka,

(Nastavak.)

Načelnikovica je slušala moj uvolj pozorno, čini mi se, da joj moje riječi uzmaju neko poštovanje prama mojom osobom, i gospodin načelnik zabezebknu se ponešto na tu žensku oraciju, koja mu, kako se po njegovu licu vidjelo, nije posve jasna bila.

„Molim vas, zašto padaju ideali?“ zaleti mi se čovjek u riječ primaknuvši svoju stolicu opet k meni.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko staje) 10 helera
Pripisano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje Kruna 4
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

Kupovine i prodaje

TEGLICE OD POMADE

kupuje i plaća 20 fillira komad (sa zaklopcom)

Apotheke Dimitrija K. Nikolića,

Bitoliška ulica 2. 31357-2

Okaslon

ZENSKIH ŠEŠIRA.

Počev od 10.—K na više. Najbolatiji izbor ukrašenih novih modnih salona (dvoriste) Sime Lazarevića, Kralja Milana 120.

31463-2

600 kvadratnih metara zemljišta na dobrom mjestu prodaje se odmah pod najpovoljnijim uslovima. Upitati Ljubišu Vučetićeviću, Makedonska 8, od 12—1 sati u podne. 31518-2

Sve vrste eksercija za opanke i letvaše eksere i sve vrste za obuću i druge zanatlige, dobila je i prodaje po vrlo povoljnim cijenama radnja Willi Sosberger, Saborna ulica 30. 31485-2

NA PRODAJU
stari dobro očuvani klavir (Flügel). Upitati svakoga dana prije podne u ulici Kraljice Natalije broj 16. 31563-2

Namještaj.

POTREBUJEM

za odmah ozbiljnu gospodnjicu ili mladiću gospodiju za prodavaču u radnji. Prvenstvo imaju koje govorile njemački i raspolazu kaucijom. Javitil se u radnji Božidar S. Veselovića, Terazije 19. 31552

TRAŽI SE

čista, uređena soba u blizini ulice Vuka Karadžića. Ponude administraciju ovog lista pod "Nettes 400". —g

TRAŽI SE

jedna familiarna čestita ženska, kod jedne otvorene same gospodje u vinogradu broj 24 do vile Bačić, Topčidersko brdo. 31562-3

Stanovi.

TRAŽI SE

soba sa pokutstvom za činovnicu M. G. G. Ponude pod "M. P. 398" administraciju ovog lista. 31523-g

SOBA I KUHINJA

Knez Miletino ulici 12 izdaje se odmah pod kriju za manju familiju. Upitati u isto kući, desno. 31558-4

Razno.

IZGUBLJENO.

Od željezničke stanice do Terazije izgubljena jedna guma od kola. Molim se nalazač, da je preda u Niškoj ulici 44, gdje će dobiti nagradu. Marko Matlević. 31547-9

KORESPONDENCIJA.

Momevu Paštroviću, Zeneva za Radmila Jovanovića, trupnog lječnika, broj pošte 801. — Dragi naš Mila! Iz tvogli karata vidi, da od nas tako rijetko imam — vlasti. Cesto ti pišem, a naročito mama. O nama ne brini tollko, mi smo svi dobro. Jesi li dobio našu sliku? Kako je Rajko i piše li ti? Ti nam se javlja što češće. Sve mnogo pozdravi. Rajka i tebe ljube mama, Smilja i Neda Jovanović, Jagodina. 31502-8

H. Vidojkoviću, Paračin — Molim učito da izjavite Marka Jovanovića, sveštenika iz Drenova, da je njegov živ i zdrav, nalazi se na Kruši. Izjavite ih Žikina sestra Marija i Milutin Marković, Terazije broj 8. 856-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Ac Andrejeviću, sudiji, Ženeva, za Tihomira Stefanovića, majora iz Niša. Dobili smo sve tri partie novca upućene na nas i ujui isposlali. Od ujue dobljimo kartu. Javlja o prijemu novca i mol, da još više saljete i to što brže. Olga sa djecom, snaja Kristina sa Dragetom kao i mi svi zdravi smo. Pozdrav od svih i Zore Nikolic, Resavska ulica 7, Beograd. 31535-8

Stevanu Ačimoviću, Ženeva. — Moj sin Dragutin Vasić iz seli Senaj, okrug beogradski, obveznik vojni bolničar, redov 1. poziva, 18. puka, koji je s vojskom otišao nije se javio nikako. Molim za izjavljanje, da li je živ i zdrav. Kod kuće smo svi zdravi i pozdravljamo ga. Blagodarni otac Djoko Vasić iz seli Senaj. 31531-8

Dobri Mitroviću, Ženeva — Novac sam primila s najvećom blagodarnošću. Budite dobiti javite momu mužu Andri Mladenoviću, da smo ja i djele zdravo. S pozdravom Anka Mladenović, Prote Mateje ulica 19, Beograd. 31536-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim vas dostavite sljedeće momu mužu Velislavu Žariću, poručniku 10. kadrovskog pukata Dragi Velislave! Tvoje dvije karte dobila sam i novac svega 1350 kruna primila sam. Novac za koj pišeš, da izuzmem od familija ovde, Anglia nukina ne priznaje dug za njenoj mrtva. Stric Pera je umro od njege nemaj nade, a Borčetovi čekaju izjavljanje od svojih i onda će mi novac isplati. Mi smo u oskuđic, novac nemoj meni šalji što češće. Sliku nam pošalji u svakoj mogućnosti. Našega Velislava pozdravljamo, majka, otac i tvoja Kaja Žarić, Saborna ulica broj 138. 31515-8

Radoju Vuloviću, Rue du Leman, Ženeva. — Poštovani gospodine Radoje! Molim vas dostavite Vojislavu Vuloviću ovaj oglas, a on neka me o svima dojde navedenim izjaviti na licu moju adresu: Rajko Krivokuća, Vojin Krivokuća i Mirko Krivokuća neka mi se javljava. Kosta Maksimović, kapljač 4. četa, 1. bataljona, 4. kadrovskog puka. Proko Čurčić, žandarm bitoljskog žandarma, odreda. Jančići: Vulović, vojnik 3. četa, 3. bataljona, 4. puka kadrovskog; Božidar Jovanović, vojnik 1. četa, 1. bataljona, 4. puka kadrovskog; Perija Jovanović, vojnik 2. četa, 1. bataljona, 4. puka, 1. poziv;

Iz Vladimira Nikolića, Rue Saponnier 7, Ženeva. — Primila sam vašu kartu od 9. maja na istu vam odgovaram. Novac sam da sa primila tri puta. G. Protić nezna ništa o vašima. Novac im se može poslati i odavde preko Ugarske Komercijalne Banke. Višća u Nišu. Poštanska ulica br. 8. Perka D. Cvjetović u Kraljevu, Kommandstrasse br. 92. Molim vas da moj prijatelji Zorki Ristić, Takovska ulica 57 izradite, da joj se šalje pomoć, njen je muž bio sloboljav državna štamparija, ostala je bez sredstava za život. Pozdravlja vas i moli Zorka Gjurić, Zeleni Venac 12, Beograd. 31518-8

Mihalju Čoliću, Ženeva, za Miletu Krstiću, kapetanu 4. puka, 2. poziva. Kod kuće smo svi zdravo i dobro. Za nas ništa ne briši. Za Milosavu ništa do danas nismo saznali. Pitali smo Bugarski crveni krst. Čim odgovor dobijemo, javičemo ti. Primila sam novac. Mihailo je kod kuće. Javi nam šta je sa Vladimirovom Krstićem, jer se samo jednom javio. Javi i za Nikolu Trifunovića. Za Sava ne znam ništa. S pozdravom Stani Krstić, Svračkovo, Požega. 31524-8

Milici Popović, bivšoj nastavnici kumanovske gimnazije, Leskovac. — Vratio je potrebno da dodje. Dobila si pet novčanih uputnica iz inozemstva. Bez tebe novac ne mogu primiti. Ako ubrzo ne dođeš, novac će biti vraćen. Pozdravlja te sestra Katařina Ognjanović, Aleksandrova 29, Beograd. 31526-8

Brači Radojlović, Ženeva. — Dijelim tugu vašu da je kod kuće bilo dobro. Radoja, Bela Kasidolac, Strahinjica Bana 77, Beograd. 31528-8

Miši Čukavcu, advokatu, Ženeva. — Molim izjavite Svetozaru Čenici, učitelju, da mu je žena Nastasija sa djecom i majkom zdrava. Do sada primila hiljadu leva. Neka te Svetozar izjaviti za Dimitrija Gavrila Markovića, trgovca iz Niša, džaka-narednika 2. puka, 2. poziva moravske divizije, kao i za Nikolu Mirković, sudiju Iz Gornjeg Miljanovca. Zet dr. Milosav je u Bugarskoj. Ostali zdravi u Nišu. Mišo, molim te izjavljaš pošalji na meno. Mnogo te pozdravlja sestra Leposava A. Marinović, profesorica, Balkanska 22, Beograd. 31529-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim izjavite mi za mogu sina Milutina Simića, vojnika telegrafskog odjeljenja kraljinskog odreda, 1. poziva. Unaprijed vam blagodari Blagoje Luković, revizor novina. Šabac. 31530-8

Jovanu